miljöpartiet de gröna

LS 2016-0900
Ärende 28

Årsredovisning 2016 för Stockholms läns landsting
Landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att ge landstingsdirektören i uppdrag att återkomma med en åtgärdsplan för hur arbetet med att styra landstinget mot uppsatta mål ska förbättras

att ge landstingsdirektören i uppdrag att återkomma med en analys av vårdvalen för att säkerställa att kostnadsutvecklingstakten minskar

att ge landstingsdirektören i uppdrag att till nästa år göra en hållbarhetsredovisning till en integrerad del av årsredovisningen

att i övrigt anföra

Kostnaderna för många av landstingets verksamheter ökar mer än vad som är hållbart. Det handlar bland annat om bristande kontroll över vårdvalen, kostnaderna för NKS och fördyringar av investeringsprojekt. Inom ett flertal verksamheter uppnås inte heller uppsatta mål. Vi är mycket tveksamma över alliansens arbete med målstyrning. I ett målstyrningsarbete ingår det att göra uppföljningar kring vilken grad målen uppnåtts. Om målen inte nås kan man behöva ändra kurs eller skärpa till styrningen. Utvärderingar och dialog kring målen är en nyckelfaktor. Vi menar att alliansens målstyrning är ofullgången och därför styr fel eller inte alls.

Landstinget räddas återigen av bland annat av högre resenärsintäkter än budgeterat (240 miljoner kronor) men framför allt av ökade generella statsbidrag (660 miljoner över budget) som är ett resultat av den röd-gröna regeringens politik. Landstinget räddas också genom intäkter från landstinget fastighetsförsäljningar (656 miljoner kronor). Utan dessa tillskott hade resultatet sett betydligt sämre ut.

Vi är trötta på att alliansens skyller på utjämningssystemet som en anledning till bristerna i landstingets ekonomi. Framförallt eftersom kritiken är kraftigt tendentiös. Det hade exempelvis varit mer rimligt att alliansen i Stockholms läns landsting krävt att kostnadsutjämningssystemet för kollektivtrafiken görs om. Idag får kommunerna 500 kr per invånare i bidrag trots att kommunerna inte bär några av kostnaderna för kollektivtrafiken. Miljöpartiet vill att landstinget får 100 procent av dessa intäkter. Dessa intäkter behövs för finansiera utbyggnaden av

kollektivtrafiken i Stockholmsregionen.

Vi är oroliga över att alliansen nu börjar sälja strategiska fastigheter för att klara ekonomin. Det är en kortsiktig ambition som framöver kommer att drabba landstingets driftbudget. Att generellt flytta ansvaret för investeringar till privata aktörer kommer inte att bli billigare i längden. Bromma sjukhus är ett exempel som visar att Alliansen saknar en långsiktig plan för landstingets fastighetsinvesteringar. I brist på en långsiktig plan måste landstinget se till att behålla en viss flexibilitet i landstingets ägande. Landstinget behöver behålla kontrollen över fastighetsägandet geografiskt för att säkra framtida vårdbehov. Att däremot se över att landstingets mark används på ett ändamålsenligt sätt är vi positiva till. Framförallt om det kan innebära att medel till renoveringar och mark till bostäder frigörs.

Hälso- och sjukvård

Kostnaderna för köpt hälso- och sjukvård blev 6,8 procent högre än budget, en ökning med 7,9 procent sedan föregående år. Kostnaderna ökar inom hemsjukvård, BUMM-mottagningar, specialiserad palliativ vård, utomlänsvård, utlandsvård samt vårdval rehabilitering för långvarig smärta. Tidigare år har andra vårdvalsområden visat sig kostnadsdrivande. Det är därför anmärkningsvärt att flera vårdval genomförs samtidigt som landstinget har dålig kostnadskontroll på vårdvalen och landstinget befinner sig i en enorm omorganisering. När alliansen förnuftigt nog beslutade sig för att skjuta på införandet av vårdvalsformen geriatrik, blev vi lättade. Det hade med stor sannolikhet blivit landstingets dyraste vårdvalsform.

Att landstinget inte uppnår ett enda av de uppsatta målen för hälso- och sjukvården; vård i rätt tid, säker vård, hög effektivitet och högt förtroende för vården, är helt oacceptabelt. Landstinget skriver att målet för "hög effektivitet" är uppnått, men hur kan målet vara uppnått när en av två indikatorer inte når upp till målvärdet? En översyn av nuvarande indikatorer behöver göras - för att se till att dessa verkligen mäter det som målen syftar till att mäta.

Det är anmärkningsvärt att kostnaderna för inhyrd personal ökar med hela 35,5 procent under 2016. Alliansen måste komma tillrätta med personalsituationen i länet. Vi har fått många larm om att det är kris. Det finns bland annat inte tillräckligt många vårdplatser eller personal för att ta emot de patienter som söker sig till akuten. I slutet av 2016 var fler än 600 vårdplatser stängda till följd av brist på personal. Landstinget har även stora problem med att personal slutar på grund av missnöje med arbetsmiljön, arbetsbelastning och för dålig löneutveckling.

En annan faktor bakom krisen är bristen på planering kring genomförandet av Framtidsplanen. Nyligen fattades ett beslut om att öppna tolv nya närakuter för att avlasta akutsjukhusen. Tyvärr kom beslutet alldeles för

sent. Närakuterna skulle ha stått klara innan Nya Karolinska Solna (NKS) invigdes och vården började flytta ut. Nu ökar trycket på våra redan hårt pressade akuter. Det är inte en hållbar situation för varken personal eller för patienter.

En stor del av framtidsplanen handlar också om att vård ska flyttas ut till de mindre sjukhusen. Men när nu alla medel är satsade på NKS finns det inte tillräckliga ekonomiska ramar för att genomföra nödvändiga investeringar i de mindre sjukhusen. Investeringsramarna behöver nu dras åt hårt, det betyder att NKS inte bara ger oss vård i världsklass utan också att det dyra projektet innebär mindre övrig vård.

Kollektivtrafik
För kollektivtrafiken är det oroande att andelen nöjda resenärer i särskild kollektivtrafik minskar från 86 procent till 83 procent samtidigt som målet är 90 procent eller högre. Det här är en direkt konsekvens av den katastrofala färdtjänstupphandlingen som landstinget genomförde.

Det nuvarande färdtjänstavtalets brister har skapat stor oro och otrygghet bland färdtjänstresenärerna. Förseningar, dåligt bemötande, svårigheter att kommunicera, bilar som inte dyker upp, en resegaranti som inte fungerar, och förare som åker vilse är bara några exempel på resenärernas erfarenheter av färdtjänsten. Arbetsförhållandena för förarna är idag också helt orimliga. I upphandlingar av färdtjänst ska det vara ett krav att förarna ska omfattas av kollektivavtalsliknande regler kring arbetstider och minimilön. Lön och arbetstider måste vara utformade på ett sätt som inte bidrar till att riskera trafiksäkerheten eller förarnas hälsa.

Det är ett mycket kortsiktigt tänkande att alliansen om och om igen väljer att spara in och skjuta på reinvesteringar och upprustningar av befintliga anläggningar. Till exempel så dras projektet för att byta ut hissar och rulltrappor ut på tio år i stället för att vara klart inom fem år som det var tänkt. Vilket innebär att alliansen accepterar att utfallet för utbyte av hissar och rulltrappor blev 107 miljoner kronor under budget. Utbyte av hissar och rulltrappor är av högsta prioritet för tillgängligheten och är inget som kan skjutas på framtiden.

Landstingets viktigaste bidrag till en hållbar Stockholmsregion är ett väl fungerande kollektivtrafiksystem. Det måste bli tydligt med den målkonflikt som finns mellan neddragna busslinjer, nya motorleder och att fler använder kollektivtrafiken. Det borde också vara en självklarhet att prioritera och planera för fler pendelbåtar under ombyggnaden av Slussen. För att nå de uppställda målen krävs tuffa prioriteringar där utbyggnad i kollektivtrafik prioriteras högst.

Investeringar
Upparbetningsgraden i förhållande till årets budget uppgår till endast 91 procent. Tyvärr finns det också stora osäkerheter i framtiden för flertalet av landstingets investeringsprojekt. Vi har de senaste månaderna fått reda på att många investeringsprojekt kommer att bli dyrare än kalkylerat. Detta innebär att en del projekt skjuts på i tid eller prioriteras bort. Det är också anmärkningsvärt att landstinget endast "det senaste året har förstärkt den ekonomiska styrningen av investeringar genom specifika driftskostnadskalkyler."

Konsulter
I årets årsredovisning skriver landstinget att konsultkostnaderna har minskat med 254 miljoner kronor sedan förra året. Men det finns en stor osäkerhet i dessa siffror. Det verkar som att inte ens landstinget själva vet hur stora deras konsultkostnader faktiskt är. Ibland används vissa konton för att redovisa konsulter på och ibland räknas inte samma konton med. Konsultanvändandet måste kunna följas upp för varje nämnd, bolag och förvaltning och styras från högsta nivå. Användandet av IT-konsultkostnader har ökat och idag över 400 miljoner kr för 2016. Det är uppenbart för alla att landstingets beroende av konsulter måste brytas.

Kultur
Två av de mål som är satta för kulturen är inte ens kvantifierbara. Hur ska de då mätas? Och de två mål som är kvantifierbara är *inte* uppfyllda.

Upphandling
Upphandlingar fortsätter vara ett sorgebarn för Stockholms läns landsting. Det vore ju rimligt att OneMed skandalen skulle skapa en reaktion där arbetet med att skapa en sammanhållen upphandlingsorganisation skulle ta fart. I samband med Onemed avslöjandet kom det fram att landstinget i flera fall använder sig av upphandlade konsulter för att genomföra upphandlingar trots att vi har flera egna upphandlingsorganisationer. Miljöpartiet har länge drivit på för att landstinget ska införa en samlad upphandlingsorganisation och att minimera användandet av externa konsulter.

Miljö
Stockholms läns landsting har uttalat höga miljöambitioner och har under flera år bedrivit ett framgångsrikt miljöarbete. Det är naturligtvis positivt att arbetet med att minska landstingets energianvändning har inletts. Att målet för energieffektivisering inte uppnås 2016 är dock en följd av svag verkställighet.

Säkerhets- och informationssäkerhet
I årsredovisningen går det att utläsa att målen för säkerhets och informationssäkerhetsarbetet inte ens är i närheten av att nå de uppsatta

målen. Miljöpartiet efterfrågar därför fördjupad information i lämpligt forum kring detta arbete.

LANDSTINGSSTYRELSEN

SÄRSKILT UTTALANDE
2017-04-04

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ärende 28
LS 2016-0900

Angående årsredovisning för Stockholms läns landsting

Vi tackar förvaltningen för en väl genomarbetad årsredovisning. Alliansen har redan slagit sig för bröstet och stoltserat med ett positivt resultat. Men sanningen är att Alliansens budget återigen räddas av växande skatteintäkter från de hårt arbetande Stockholmarna. Tillväxten i Stockholmsregionen är stark och med fler nya invånare, fler arbetade timmar och expanderande näringsliv ökade skatteintäkterna efter kommunalekonomisk utjämning med hela 5,7 procent. Här spelar även den s-ledda regeringens ökade statsbidrag en viktig roll i Landstingets ekonomi.

På kostnadssidan ser läget mer dyster ut. Kostnadsökningstakten måste ner till 3,3 procent för att vara långsiktigt hållbar. Behovet av en dämpad långsiktig kostnadsutveckling har upprepats i flera tidigare budgetar, men det är allt mer uppenbart att en sådan ambition inte är förenlig med den kostnadsdrivande politik som det moderatledda minoritetsstyret står för. För 2016 slutade kostnadsökningstakten på 5,6 procent, dvs långt över en långsiktigt hållbar nivå. Det är framförallt den kostnadsdrivande köpta vården som står för störst ökning och också väsentligt avviker från budgeten.

Detta samtidigt som det finns stora brister i verksamheterna med över 500 vårdplatser stängda, långa väntetider på akuterna och fulla förlossningsavdelningar.

Socialdemokraterna driver en annan politik, en politik som både ger personalen möjligheter att göra ett bättre jobb och håller hårt i kostnaderna. De besparingar vi framhöll som nödvändiga i den svällande administrationen, inte minst för nya kostnadsdrivande vårdval, hånades av Moderaterna som oansvariga när beslut om budgeten skulle tas. Alliansen har nu accepterat problemet, men som vanligt försent vilket innebär ett tuffare utgångsläge för 2017 och 2018.

SÄRSKILT UTTALANDE

Stockholms läns landsting

LANDSTINGSSTYRELSEN

2017-04-04

Vänsterpartiet

Ärende nr 28
LS 2016-0900

Årsredovisning 2016 för Stockholms läns landsting

Vänsterpartiet vill inleda med att rikta ett varmt tack till alla medarbetare i Stockholms läns landsting som under det gångna året räddat liv, tröstat anhöriga, transporterat resenärer genom svettiga sommardagar och snöstorm, roat och bidragit till eftertanke. Under året har vi sett hur förutsättningarna att göra ett bra jobb i landstingets verksamheter försämras. Detta har bland annat visat sig för medborgarna genom:

- Upp emot 600 stängda vårdplatser på grund av personalbrist.
- Färdtjänstbilar som inte kommer därför att taxichaufförerna inte kan försörja sig på den låga ersättningen.
- Patienter som sövs inför en operation, men väcks igen därför att det saknas operationspersonal.
- Skattepengar som slösas på saftiga konsultnotor, svindyra stödstrumpor och kostnadsdrivande vårdval.
- Vinstdrivna vårdgivare som utför medicinskt omotiverade behandlingar för att tjäna pengar.
- BB Sophia som plötsligt stängde – och barnmorskor på Danderyd, Huddinge, Södertälje och Södersjukhuset som fick rycka in och ta emot ca 4000 fler förlossningar.
- En sjöfartsupphandling som nu görs om för tredje gången, med osäkerhet för personalen som följd.
- Extremt dyra OPS-upphandlade Nya Karolinska Sjukhuset, där larmsystemen krånglar och sängar står tomma för att det saknas personal.

Allt det här får konsekvenser: Andelen som uppfattar sig som ambassadörer för sin arbetsplats är anmärkningsvärt lågt. Kostnader för inhyrd personal har under 2016 ökat med 130 miljoner bara i sjukvården. Sjukvården når bara två av nio mål vad gäller tillgänglighet och kvalitet och uppfyller inte vårdgarantin. Inställda operationer ökade till närmare 5000 stycken.

Det ekonomiska bokslutet visar ett plusresultat, framför allt på grund av ökade statsbidrag och skatteintäkter, men situationen är krisartad på många håll i landstinget. Vänsterpartiet har under året återkommande lyft att det behövs kraftfulla åtgärder för att behålla och rekrytera personal. Vi välkomnar att landstingsfullmäktige nu äntligen kan fatta beslut om att erbjuda specialistutbildning med bibehållen lön till 150 sjuksköterskor. Vi beklagar att denna bokstavligt talat livsnödvändiga satsning har dröjt så länge och noterar att det är tack vare regeringens och Vänsterpartiets uppgörelse om extra medel till landstingen som den kommer till stånd (Två tredjedelar av satsningen finansieras med statliga medel.). Samtidigt vill vi varna för att lönekartellen inom den landstingsdrivna sjukvården kommer att leda till att vårdpersonal söker sig till privata arbetsgivare som erbjuder högre lön. I värsta fall med följd att specialiserad personal arbetar med arbetsuppgifter under sin kompetensnivå.

Vårdkonsumtionen mätt i vårdtillfällen minskar något under 2016, trots en växande befolkning. I årsredovisningen kan vi läsa att detta sker i enlighet med Framtidsplanen och delvis kan förklaras med att mer vård sker utanför akutsjukhusen. Hur stor del som kan förklaras av detta och hur stor del som är på grund av personalbrist, stängda vårdplatser och bristande tillgänglighet framgår inte. För det är väll inte så att stängda vårdplatser och bristande tillgänglighet har blivit en del av Framtidsplanen?

Stockholms län växer vilket ställer krav på utbyggd kollektivtrafik, sjukvård och kulturverksamhet. Vi verkar i en segregerad storstadsregion med stora skillnader i hälsa och livsvillkor. Landstingets arbete med jämlikhet och jämställdhet behöver intensifieras. Det är viktigt att resurserna styrs till områden där ohälsan är hög och där känslan av att samhället sviker är stark. Under 2016 har vi istället sett en olycklig utveckling med indragna busslinjer och nedläggning av BVC i Lina Hage samt Hälsomottagningarna i Södertälje, Järva och Handen. Landstingets ekonomiska utsikter är minst sagt skakiga och risken är stor att vi kommer att få se det borgerliga styret genomföra fler ogenomtänkta nedläggningar framöver.